

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV

Keresztnév:

Vezetéknév:

Magyar nyelvi és irodalmi feladatlap

Test z maďarského jazyka a literatúry

Monitor 9 - 2006

Tesztforma: **A**

Azonosító szám: **7253**

Kedves tanuló!

A magyar nyelvi és irodalmi feladatlapot kaptad kézhez. Három kiinduló szöveget és hozzájuk harminc feladatot tartalmaz. A kiinduló szövegeket és az utasításokat is figyelmesen olvasd el!

A teszt megoldásához 60 perc áll rendelkezésedre.

Minden helyes válasz 1 pontot ér. Értékelni csak azokat a válaszokat fogjuk, amelyeket a válaszadó lapon helyesen tüntettél fel.

Sok sikert kívánunk!

1. szöveg

„Erővel olvasni. Néha nagyobb erővel olvasni, mint amilyen erővel az írás készült, melyet olvasol. Áhítattal, szenvedéllyel, figyelemmel és kérlelhetetlenül olvasni. Az író fecseghet; de te olvass szűkszavúan. Minden szót, egymás után, előre és hátra hallgatódzva a könyvben, látva a nyomokat, melyek a sűrűbe vezetnek, figyelni a titkos jeladásokra, melyeket a könyv írója talán elmulasztott észlelni, mikor előrehaladt műve rengetegében. Soha nem olvasni fitymálva, mellékesen, mint akit egy isteni lakomára hívtak, s csak a villa hegyével turkál az ételekben. Elegánsan olvasni, nagylelkűen. Úgy olvasni, mintha a siralomházban olvasnád az utolsó könyvet, melyet még beadott celládba a porkoláb. Életre-halálra olvasni, mert ez a legnagyobb, az emberi ajándék. Gondold meg, hogy csak az ember olvas.”

(Márai Sándor: *Füveskönyv*. Helikon Kiadó, Budapest, 1999. 36. oldal)

01. Döntsd el, mit jelent az idézett szövegben előforduló **siralomház** szó!

- A** az a helyiség, ahol a gyógyíthatatlan, fertőző betegségben szenvedők tartózkodnak
- B** az a hely a temetőben, ahol az elhunytat felravatalozzák
- C** az a helyiség, ahol a rokonok temetés után összegyűlnek
- D** az a helyiség, ahol a halálraítélt az utolsó óráit tölti

02. Állapítsd meg az idézett összetett mondat tagmondatainak viszonyát:
„Életre-halálra olvasni, mert ez a legnagyobb, az emberi ajándék.”

- A** alárendelő, állapothatározói
- B** alárendelő, módhatározói
- C** alárendelő, okhatározói
- D** alárendelő, célhatározói

03. Milyen mássalhangzótörvény érvényesül az idézetben található **előrehaladt** szóban?

- A** részleges hasonulás, zöngésülés
- B** részleges hasonulás, zöngétlenedés
- C** teljes hasonulás, írásban jelölt
- D** teljes hasonulás, írásban jelöletlen

08. Állapítsd meg, milyen verselési formában írta Petőfi Sándor a *János vitéz* című elbeszélő költeményét!

**„Tenger virág nyílik tarkán körülötte,
De ő a virágra szemét nem vetette;”**

- A** ütemhangsúlyos verselés, felező nyolcas
- B** ütemhangsúlyos verselés, felező tizenkettes
- C** időmértékes verselés, disztichon
- D** időmértékes verselés, hexameter

09. Az alábbi mondatok közül melyik felel meg a választékos nyelvhasználat követelményeinek?

- A** A diákok reggel hét óra körül szoknak indulni az iskolába.
- B** Azt mondhassuk, hogy jó munkát végeztünk.
- C** Ne halasztjuk holnapra a munkát!
- D** Adnék neked ajándékot, ha nem sértenék meg velem.

10. Ki írhatta volna?

Írói pályámat komikusként kezdtem. Paródiáimmal túlszárnyaltam még a legtehetségesebb alkotókat is. Azok nehezteltek rám, akik kimaradtak a kötetemből. Az élethez rengeteg humor kell, hogy képesek legyünk elviselni a legszörnyűbb valóságot, például az agydaganatot.

- A** Zs. Nagy Lajos
- B** Kosztolányi Dezső
- C** Karinthy Frigyes
- D** Duba Gyula

2. szöveg

„A szemedet, arcod mélységes, sötét szürke tavát
homlokod havasa alatt, homlokod havát
elfeledtető fényes nyári szemed szédületét
szeretem és éneklek e szédület szeretetét.

Mélységes ércső, ércső, fémtű, mesebeli,
szédülsz, ha belevillansz; ki tudja, mivel van mélye teli?
Szelleme ércső: drága ércső nemes szellemei
Fémlenek villanásaiban; de mily ritka fém szelleme tudhat így fényleni?

Mély, fémfényű, szürke, szépszínű szemedben, édesem,
csodálatos csillogó csengők csilingelnek csöndesen,
csöndesen, - hallani nem lehet, talán látni sem:
az látja csak, aki úgy szeret, mint én, édesem!”

11. Állapítsd meg az idézett vers első versszakának rímelését!

- A** ölelkező rím
- B** félrím
- C** keresztrím
- D** páros rím

12. Nevezd meg a mű szerzőjét!

- A** Ady Endre
- B** József Attila
- C** Babits Mihály
- D** Radnóti Miklós

13. Nevezd meg az idézett versben előforduló szóképet:

„A szemedet, arcod mélységes, sötét szürke tavát”

- A** hasonlat
- B** metonímia
- C** megszemélyesítés
- D** metafora

14. Az alábbi szócsoportok közül melyikben vannak kizárólag módosítószók?

- A** nem, csak, mint
- B** talán, aki, e
- C** talán, csak, sem
- D** nem, sem, úgy

15. Döntsd el, melyik **nem közmondás!**

- A** Vétkesek közt cinkos, aki néma.
- B** Ki korán kel, aranyat lel.
- C** A szél a tölgyet ledönti, a náddal nem bír.
- D** Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzok.

16. A középkori kódexek, krónikák egyik díszítő eleme az **iniciálé**. Mit jelent ez a szó?

- A** a történet kis méretű képekben való ábrázolása
- B** kódexek aláírása
- C** díszített kezdőbetű, miniatűr képpel
- D** írásfajta, ilyen írással írták a kódexeket

17. Állapítsd meg, milyen szóelemekből épül fel az idézett versben szereplő **szereketét** szó!

- A** igező, főnévképző, igei személyrag, a múlt idő jele
- B** igező, igeképző, birtokos személyjel, a múlt idő jele
- C** igező, főnévképző, birtokos személyjel, tárgyrag
- D** igező, igeképző, igei személyrag, tárgyrag

18. Döntsd el, hogy melyik csoportban **nem Jókai hőseit** találsz!

- A** Plankenhorst Alfonsine, Palvicz Ottó
- B** Noémi, Krisztyán Tódor
- C** Gregorics Pál, Bélyi Veronika
- D** Brazovics Athanáz, Ali Csorbadzsi

19. Melyik igecsoportban találsz kizárólag műveltető igéket?

- A** ragasztottátok, vettet
- B** küldetné, javítottuk
- C** finomítottátok, írat
- D** mosdat, építették

20. Jelöld meg az alábbi irodalmi művek közül azt, amelyik **nem tartozik** az epikai műnembe!

- A** Szigeti veszedelem
- B** V. László
- C** Pannónia dicsérete
- D** Toldi

21. Jelöld meg, milyen költői szóképek fordulnak elő az alábbi idézetben!

„Irigyellek, szánlak, utállak,

Szerencsés koldusasszonya,

Királyi koldusasszonya

A Vágynak.”

(Ady Endre: Csak jönne más)

- A** megszemélyesítés, metonímia
- B** megszemélyesítés, oximoron
- C** halmozás, metonímia
- D** oximoron, halmozás

3. szöveg

„Leopárd (*Panthera pardus*) - a legügyesebb ragadozó

A leopárd teljes mértékben jogosult erre a címre. Kitűnően mászik, erős és ügyes. A zsákmányát, főleg közepes testű patásokat a fákra cipeli, hogy más ragadozók ne zavarják (hiénák, sakálok). Gyakoriak az olyan esetek is, hogy az elejtett bivalyborjút akár hatméteres magasságba is felviszi. Azt is megfigyelték, hogy a leopárd 3 méter magas sziklaperemre ugrott fel egy kifejlett kossal a fogai között.

A leopárd a legelterjedtebb nagy testű macskaféle ragadozó. Megtalálható a Szaharától délre, Északnyugat-Afrikában, Kis-Ázsia egyes részein, Közép-Keleten és Ázsia trópusi területeinek nagy részén. Foltokban megtalálható Oroszország keleti részén, Észak-Kínában, Koreában, Sri Lanka és Jáva szigetén...

A leopárd nagyon ravasz állat. A vadászok csak nagyon nehezen tudnak vele elbánni. Képes megszökni a csapdából, nem tudják őt megmérgezni, és csalétek segítségével sem tudják elkapni. Képes a lábát kiszabadítani a taposócsapdából.”

(Róbert Čeman: *Élő természet - Állatvilág*. Agát Kft., Budapest, 2001.)

22. Melyik állítás igaz a szövegrészletben szereplő **képes** és **láb (lábát)** szavakra a szavak hangalakja és jelentése közötti kapcsolat szempontjából?

- A** a *képes* egyjelentésű, a *láb* azonos alakú szó
- B** a *képes* és a *láb* is többjelentésű szó
- C** a *képes* és a *láb* is azonos alakú szó
- D** a *képes* azonos alakú, a *láb* többjelentésű szó

23. Melyik a helyes írásmód?

- A** kis-ázsia-i
- B** kis Ázsiai
- C** Kis-ázsiai
- D** kis-ázsiai

24. Válaszd ki a helyes megállapítást a szöveg alapján!

- A** A leopárd még Ausztráliában is elterjedt.
- B** Leopárdok Afrikában és Ázsiában egyaránt élnek.
- C** Leopárd csak a Szaharától délre él.
- D** A trópusi területeken nem élnek leopárdok.

25. Határozd meg az alábbi mondat fő mondatrészeit!

„A leopárd a legelterjedtebb nagy testű macskaféle ragadozó.”

- A** legelterjedtebb - állítmány, leopárd - alany
- B** ragadozó - állítmány, macskaféle - alany
- C** ragadozó - állítmány, macskaféle - alany
- D** ragadozó - állítmány, leopárd - alany

26. Kitől származik az alábbi szállóige?

„Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!”

- A** Petőfi Sándor
- B** Kossuth Lajos
- C** Vörösmarty Mihály
- D** Kölcsey Ferenc

27. Válaszd ki, melyik csoport szavait írtuk helyesen!

- A** lyuk, papagáj, zsivaly
- B** jég, papagály, zsvaj
- C** ilyen, zörej, muszály
- D** héja, selyem, moraj

28. Melyik regény nem Kosztolányi műve?

- A** Édes Anna
- B** Iszony
- C** Aranysárkány
- D** Pacsirta

29. Jelöld meg, melyik megoldás **nem felel meg** a helyesírási szabályoknak!

- A** 1848 tavasza
- B** 1823. január 1-én
- C** 1965-ös árvíz
- D** 1956. október 23-i

30. Milyen időrendi sorrendben találkozik a főhős az egyes szereplőkkel Arany János *Toldi* című művében?

- A** cseh vitéz, György, Laczfi Endre, Lajos király
- B** Lajos király, György, cseh vitéz, Laczfi Endre
- C** Laczfi Endre, György, cseh vitéz, Lajos király
- D** György, cseh vitéz, Laczfi Endre, Lajos király

Vége a tesztnek.